

ODDĚLENÍ GENETIKY A ŠLECHTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Molekulární genetik

Naším cílem je zjišťovat vliv genetické variability na produkční a funkční vlastnosti hospodářských zvířat a využít získané poznatky k dosažení rozumné rovnováhy mezi užitkovostí a zdravím hospodářských zvířat.

PŘEHLED ČINNOSTI

Zabýváme se funkční genetikou a genomikou v oblasti analýz polymorfismu DNA vybraných genetických markerů především u skotu, ovcí a koz a koní. Původní data jsou získávána pro kandidátní geny a vysoce variabilní oblasti genomu – mikrosatelity. Expertní tým se věnuje i evidenci chovatelských údajů v databázích pro experimentální účely vyhodnocení efektů genů. Snahou je odhadnout potenciaální vliv molekulárních markerů nejen na sledované znaky užitkovosti, plodnosti, zdraví a exteriéru, ale i na kvalitu potravin na tuzemském trhu. Dále se věnujeme také výzkumu genomové diverzity u původních českých plemen skotu a genetických zdrojů a jejich porovnání s intenzivně chovanými populacemi. V oblasti základního výzkumu spočívá naše aktivita v identifikaci nových variant imunitních genů na různých sekvenačních platformách druhé generace a odhadu jejich asociace s funkčními znaky. Další oblastí našeho studia je získání poznatků o genové expresi a regulaci aktivity jednotlivých genů ve vybraných tkáních in vivo. Z pohledu aplikovaného výzkumu leží těžiště práce skupiny ve vývoji a patentování nových laboratorních postupů a metod genotypizace. Chovatelům také nabízíme službu genotypování kaseinového komplexu u skotu, ovcí a koz, genu boorooly u ovcí a genů pro plášťové zbarvení u koní.

ČLENOVÉ SKUPINY

Vědečtí a odborní pracovníci

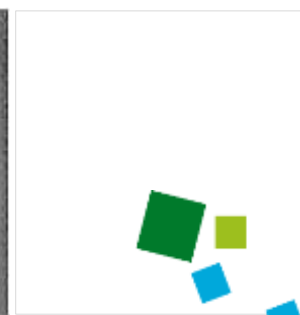
Jitka Kyselová
- vedoucí skupiny
Kateřina Jočová
Tomáš Kott
Karel Novák
Zuzana Sztankóová

Ph.D. studenti

Ladislav Tichý

Technici

Jana Machová

KLÍČOVÁ SLOVA

asociace, funkční znaky, genetická diversita, genetický marker, genotypování, kvalita mléka, polymorfismus DNA

ODDĚLENÍ GENETIKY A ŠLECHTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Molekulární genetiky

HLAVNÍ TÉMATA & PROJEKTY

- Využití polymorfismu DNA a laboratorní analýzy genů ovlivňujících užitek a zdravotní stav představují nosná témata výzkumu. Zabýváme se zde např. stanovením variant genů kaseinového komplexu, leptinu, laktoferrinu, rodiny toll like receptorů, MyD88 a dalších genů vrozené imunitní odpověď včetně CD14 a genů zapojených do metabolismu mastných kyselin v mléce. Polymorfismus alel se dále hodnotí ve vztahu s parametry pro mléčnou užitek, reprodukci, výskyt mastitid a obsah somatických buněk především u českého strakatého skotu a dále u ovce východofrižské a koz hnědé a bílé krátkosrsté.
- Analýzám repetitivního polymorfismu vysoce variabilních mikrosatelitů u malých přežvýkavců včetně genových zdrojů se věnujeme v rámci zmapování jejich diverzity, stanovení rodičovství a genetické rozmanitosti plemen a dalšího studia fylogenetické příbuznosti českých a polských plemen ovcí.
- Navazujícím tématem je výzkum genomické variability na základě mikročipových genotypových dat u české červinky a českého strakatého skotu, z Národního programu využití a konzervace genetických zdrojů.
- V oblasti studia aktivity genů (genová exprese) v různých tkáních se zabýváme transkripčními faktory pro růst a diferenciaci svalových myocytů u skotu a hodnocením krevního transkriptomu v různých fázích nakažlivých onemocnění v chovech malých přežvýkavců.
- Projekty Národní agentury pro zemědělský výzkum: Řešení problematiky výskytu bakteriálních, protozoárních a virových zoonotických agens v chovech malých přežvýkavců. (J. Kyselová). Nové postupy pro záchranu ohrožených populací hospodářských zvířat. (J. Rychtářová).

KLÍČOVÉ PUBLIKACE

BJELKA, M., NOVÁK, K. (2020) Association of TLR gene variants in a Czech Red Pied cattle population with reproductive traits. *Vet Immun Immunopat.* 220:109997. doi.org/10.5194/aab-62-477-2019

JECMINKOVA, K., MULLER, U., KYSELOVA, J., SZTANKOOVA, Z., ZAVADILOVA, L., STIPKOVA, M. & MAJZLIK, I. (2018) Association of leptin, toll-like receptor 4, and chemokine receptor of interleukin 8 C-X-C motif single nucleotide polymorphisms with fertility traits in Czech Fleckvieh cattle. *Asian-Australas J Anim Sci.* 31, 11:1721-1728. doi.org/10.5713/ajas.17.0900

KYSELOVÁ, J., JEČMÍNKOVÁ, K., MATĚJČKOVÁ, J., HANUŠ, O., KOTT, T., ŠTÍPKOVÁ, M. & KREJČOVÁ, M. (2019) Physiochemical characteristics and fermentation ability of milk from Czech Fleckvieh cows are related to genetic polymorphisms of β -casein, κ -casein, and β -lactoglobulin. *Asian-Australas J Anim Sci.* 32: 14-22 doi.org/10.5713/ajas.17.0924

KYSELOVÁ, J., TICHÝ, L., JOCHOVÁ, K. (2021) The role of molecular genetics in animal breeding: A minireview. *Czech J Anim Sci.* 66 (04):107-111 doi.org/10.17221/251/2020-CJAS

NOVÁK, K., BJELKA, M., SAMAKÉ, K., VALČÍKOVÁ, T. (2019) Potential of TLR-gene diversity in Czech indigenous cattle for resistance breeding as revealed by hybrid sequencing. *Archiv Anim Breed.* 62:477-490 doi.org/ 10.5194/aab-62-477-2019

SZTANKOOVÁ, Z., BORKOVÁ, M., RYCHTÁŘOVÁ, J., SMOLOVÁ, J., ELICH, O., ŠVEJCAROVÁ, M. & BRZÁKOVÁ, M. (2021) The influence of lipoprotein lipase gene polymorphism in Czech East Friesian sheep on the fatty acid profile in milk and yoghurt drinks – a preliminary study. *J Anim Feed Sci.* 30:52-57. ISSN 1230-1388

VÝZKUMNÝ ÚSTAV ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY, v.v.i. v UHŘÍNĚVSI. Sada reakcí pro diagnostiku variant genu MYD88 skotu. Autoři: NOVÁK, K. a VALČÍKOVÁ, T. Česká republika. Užitečný vzor CZ 32890 U1. 2019-05-28

VÝZKUMNÝ ÚSTAV ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY, v.v.i. v UHŘÍNĚVSI. Laboratorní určování funkčních variant v genech TLR přirozené imunity skotu. Autoři: NOVÁK, K., CZERNEKOVÁ, V., KYSELOVÁ, J. a BJELKA, M. Česká republika. Certifikovaná metodika 978-80-7403-211-0. 2018-12-10

VÝZKUMNÝ ÚSTAV ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY, v.v.i. v UHŘÍNĚVSI. Sada pro detekci polymorfismu (SNPs) v exonu 7 a 9 genu beta kaseinu (CSN2) u koz. Autoři: SZTANKOOVÁ, Z., RYCHTÁŘOVÁ, J. & KYSELOVÁ, J. Česká republika. Užitečný vzor CZ 34779 U1. 2021-01-19

VÝZKUMNÝ ÚSTAV ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY, v.v.i. v UHŘÍNĚVSI. Využití polymorfismu genů lipogenních enzymů pro zlepšení kvalitativních vlastností mléka koz. Autoři: SZTANKOOVÁ, Z., RYCHTÁŘOVÁ, J., SVITÁKOVÁ, A. a BORKOVÁ, M. Česká republika. Certifikovaná metodika 978-80-7403-216-5. 2019-09-30

